

Az első magyar kommunista pártlap

December 7, a Vörös Újság megjelenésének évfordulója: a magyar sajtó napja

Néhány nap múlva, december 7-én ünnepejük a magyar sajtó napját. Ezen a napon jelent meg 44 évvel ezelőtt, 1918-ban az első magyar kommunista pártlap, a Vörös Újság első száma. Ez a lap — mint a Kommunista Magyarországi Pártja agitációs és propaganda-munkájának egyik legfontosabb szerve — végigküzdötte a munkáshatalom kivívásáért folytatott harcot 1918 decemberétől 1919. március 21-ig, a Tanácsköztársaság kikiáltásáig, aztán pedig a maga sajátos eszközeivel következetesen és határozottan segítette az első magyar proletárdiktatúrát, a népet, a pártot az új, kizsákmányolástól mentes élet építésében.

Harc a szocialista forradalomért

A Vörös Újság szinte alig néhány nappal a Kommunista Magyarországi Pártjának megalakulása után jelent meg. A pártot — mint ismeretes — hosszú előkészítő munka, eszmei harc után Kun Béla vezetésével, 1918 novemberének végén alakították meg a magyar munkásszervező legjobbjai. Történelmi jelentőségű esemény volt ez. Most már a párt vezetésével megkezdhető a harc a szocialista forradalomért, a kizsákmányolás felszámolásáért. Abban az időben, az akkori konkrét történelmi helyzetben ez mindennek az alapja volt, hogy az októberben Magyarországon megkezdődött polgári forradalmat a szocialista forradalom irányába kellett tovább vinni. Szívós, türelmes, következetes, határozott agitációs és propagandamunkát kívánt ez. A tömegeket meg kellett győzni a párt politikájának helyességéről, arról, hogy a szocialista forradalmat maga az élet követeli. A párt naponta beszélnie kellett a tömegekkel, s a Vörös Újság ennek volt egyik legfontosabb eszköze.

A történelmi helyzet kedvezett a párt politikájának megvalósításának. A Vörös Újság szava nem hullott terméketlenül talajra. A polgári forradalom kormányza november végén, december elején jórészt már elvesztette a tömegek bizalmát. A munkások és parasztok felismerték, hogy a burzsoázia és a Szociáldemokrata Párt jobbszárnya tartósítani, véglegesíteni, konzerválni akarja azt a helyzetet, amelyben a néptömegek jogos igényeit, kívánságait, követeléseit nem teljesítették. A munkások ezért harcot kezdtek saját hatalmuk megteremtéséért. A párt lapja, a Vörös Újság ezt a harcot szervezte, segítette.

Visegrádi utca 15

A Kommunista Magyarországi Pártjának központja ebben az időben Budapest a Visegrádi utca 15. számú házában volt. Ennek az épületnek egyik szobájában kapott helyet a Vörös Újság szerkesztősége is, amelyben olyan kiváló kommunista is dolgozott, mint Révai József és Rudas László. A lap, melynek címe fölött — akárcsak ma a mi kommunista újságjainknál — a »Világ proletárjai, egyesüljétek!« jelszó volt olvasható, megjelenésének kezdeti időszakában igen szerény külsővel jelent meg, s mindössze négy oldalas és hetenként csak háromszor, kedden, csütörtökön és szombaton. A Tanácsköztársaság kikiáltása után azonban jelentősen megváltozott a Vörös Újság is. Ezek a változások nem érintették a lap politikai irányvonalát, hanem más szempontból jelentettek sokat. A lap oldalterjedelmére a kétszeresére nőtt, tehát nyolc oldalas jelent meg, napilappá vált, cikkei szívesebben, érdekesebben

lettek. 1919. március 21-e után például rendszeresen jelentek meg irodalmi színvonalú riportok, interjúk a lapban. Tematikailag is sokat gyarapodott az újság, igen nagy teret szentelt például kulturális kérdéseknek. Addig riportok és nem napi politikai jellegű anyagok csak igen ritkán jelentek meg. A Tanácsköztársaság kikiáltása előtt a szerkesztőségnek a rendelkezésére álló nagyon kevés négy oldalas színe majdnem kizárólag magyarzó, vitatkozó, elmélkedő publicisztikai írásokkal kellett megtöltenie.

Az első vezércikk

Az első számtól az utolsóig rendszeresen közzétett vezércikkeket a Vörös Újság. Ezek a cikkek az első oldalon jelentek meg és a legfontosabb, legaktuálisabb kérdéseket ismertették a párt álláspontját. Az első szám Osztályharcot! című vezércikke a Kommunista Magyarországi Pártja programjának legfontosabb kérdéseivel foglalkozott, s a többi között kimondta, hogy a jelenlegi helyzetben »az egyetlen kiút a szocializmus«, s meggyőzően bizonyította, hogy »elérkezett az ideje a szocializmus megvalósításának«, »itt a döntő óra«. A cikk határozott hangon vitakozott azokkal a jobboldali szociáldemokratákkal, akik azt hirdették a munkástömegeknek, hogy a forradalom már győzött, befejeződött, elérte célját.

A vezércikkek — mint az akkori lapokban általában szokásos volt — legtöbbször név, aláírás nélkül jelentek meg. A kiemelkedően fontos vezércikkek végén azonban mindig ott állt a szerző neve. Ebből megállapítható, hogy a párt vezetőtől, mindenképpen Kun Béla és Szamuely Tibor, gyakran írtak a lapba.

A forradalom tükré

A Vörös Újság 1919. március 21-e előtti számaiban visszatükröződött a munkáshatalomért folytatott harcnak minden lényeges eseménye, eleme, mozzanata. Később pedig visszatükröződött benne a Tanácsköztársaság élete. Decemberben rendszeres tudósításokat közzétett a Vörös Újság a helyi párt-szervezetek megalakulásáról, a kommunista gyűléseiről, közzéte a párt szervezeti szabályzatát, tájékoztatta olvasóit a tömegek egyre jobban kibontakozó forradalmi mozgalmának eseményeiről, többek között arról is, hogyan változtatták el helyüket a sándorfalvi agrárproletárok 1919 januárjában a Pallavicini-uradalom jószágigazgatóját, Maksa Pált, aki viselkedésével — például nem fizette ki a munkabéret — rá is szolgált erre. Küzdött a lap a munkanélküliek érdekében, munkát, kenyeret követelt számukra, leleplezte az ellenforradalmi szervezkedéseket, felemelte szavát a kormány helytelen intézkedései ellen. Sok cikket írt a lap a vidék életének eseményeiről. Március 13-án például nagy cikkben számolt be a szegedi munkásszervezők a proletárdiktatúráért folytatott nagyszabású harcáról. Március 22-én nagy cikkben köszöntötte a lap a proletárhatalmat, felhívást intézett a néphez, közzéte a kormányzótanács névsorát, az új rendeleteket. Ezután az újság minden erejével a proletárdiktatúra megszilárdításáért, kiteljesítéséért harcolt, amikor pedig az ellenség rátámadt a fiatal magyar néphatalomra, nagy riportokban ismertette a magyar Vörös Hadsereg dicső eseményeit.

Lenin tanításai a lapban

A Vörös Újság állandóan foglalkozott a nemzetközi

élet eseményeivel. Legnagyobb terjedelemben természetesen a forradalmi mozgalmakról írt. Mindenekelőtt a Szovjetunióról. Az első magyar kommunista újság ebben a tekintetben is hivatást teljesített: az igazságot közölte az új szovjet államról. Ennek akkor, a tömegek megnyerése szempontjából, óriási jelentősége volt. A burzsoázia sajtó és a burzsoázia egész propagandagépezete szennyes rágalmak özönét szórta akkor a fiatal szovjet államra.

Különösen figyelemre méltó, ahogyan a Vörös Újság Lenin alakjával, szerepével, tevékenységével, jelentőségével foglalkozott. Sok cikket, beszédet közölte, részletesen ismertette a Magyar Tanácsköztársasághoz, Kun Bélához küldött üzenetét; Lenin gondolatait az újság minden sorát áthatották. A Vörös Újság olvasóiban ezeket alapján helyes kép alakulhatott ki Lenin munkásságának világtörténelmi jelentőségéről.

Az első magyar kommunista napilap, a Vörös Újság, óriási feladatokat teljesített. Harcosága, tartalmassága, mely eszméisége, valamint érdekessége, színessége, népszerűsége, kedvelt, nagy hatású újsággá tették. Kiemelkedő színvonalon teljesítette a párt által rábízott feladatokat, nagy része volt az első magyar proletárdiktatúra sikerének kivívásában.

A szegedi üzemi konyhák naponként már 36 ezer embernek főznek

Tízezer dolgozónak készítenek vacsorát

A szegedi városi tanács kerületi osztálya a KÖJALL és a kerületi kereskedelmi csoportok vezetőinek bevonásával most megvizsgálta az üzemi előfizetési étkeztetés helyzetét.

Javult az áruellátás

A több napos ellenőrző vizsgálat során kiderült, hogy az idén tovább javult az előfizetési ebédek minősége, emelkedett az előfizetők száma. Míg az év elején 30 ezer ember vett részt Szegeden az előfizetési étkezésben, addig jelenleg naponként már 36 ezer dolgozó részére főznek 66 konyhán. Az igényeknek megfelelően emelkedett az előfizetési vacsorák száma is, s jelenleg mintegy 10 ezer dolgozó részére biztosít az Üzemélelmelési Vállalat, vagy a saját kezelési üzemi konyha, valamint a vendéglői előfizetési rendszeren izletes egy tál ételt.

Különös gonddal figyelte a brigád az üzemi konyhák áruellátását. Megállapította, hogy a tavalyihoz képest lényegesen javult a konyhák ellátottsága. A téli burgonyát már valamennyi helyen tárolták, megfelelő konzervkészlettel rendelkeznek, az elmúlt napokban pedig a választék növelésére a tanács kerületi osztálya több száz mázsa babot biztosított az üzemi konyháknak. A FÜSZERT megrendelés sze-

rint bármilyen mennyiségben szállít savanyúkáposztát és sok helyen saját készítésű káposztából is főznek székelykáposztát, töltött káposztát stb.

Megfelelően talált az ellátást a brigád sertés- és marhahúsból egyaránt. Több helyen baj volt azonban az áru átvételével. Így például a Pedagógiai Főiskola mérés nélkül vették át és fizették ki a 66 kilónak blokkolt sertéshúst. Később a konyhára került derült ki, hogy mindössze 64 kiló a sertéshús, s így két kilóval kevesebb jutott az étkezők adagjába.

A fogyasztók véleménye

A higiénikus orvosok nagy gondal vizsgálták, hogy betartják-e az üzemi konyhák az előírt egészségügyi követelményeket. Általában megfelelőnek találták a konyhák tisztaságát. Hiba azonban, hogy nem használják a mosogatáshoz előírt fertőtlenítő szereket, és a konyhák dolgozói nem mennek el időben a kötelező orvosi vizsgálatra.

Meghallgatta a brigád a fogyasztók véleményét is. A dolgozók elmondták, hogy általában megfelelőnek változatosságnak tartják az előfizetési ebédek, legfeljebb a levesek lehetnének izletesebbek, tartalmasabbak. Különösen a Juhász Gyula napköziotthonos konyhán vető-

dött fel, hogy a burgonyát nem tisztítják kellően, nem fordítanak elég gondot az adagolásra, s így míg az egyik leves főzeléksűrűségű, addig a másik jóformán üres lé.

Amin változtatni kell!

A több napos vizsgálat után a brigád tagjai egyeztetették tapasztalataikat és több javaslattal fordultak az illetékesekhez. A Szegedi Textilműveknél az üzemi rekonstrukciós terv szerint a jelenlegi korszerűtlen üzemi konyha átépítésére kerül. Erre igen nagy szükség van, mivel az utóbbi években sem a konyha bővítés, sem a gépesítés üteme nem tartotta lépést az igényekkel. Helytelen azonban, hogy ebben az üzemben sem terveznek önkiszolgáló üzemi étkeztetést.

A Szegedi Ruhagyár sajtákezelési üzemi konyháján megállapították, hogy a konyha felszerelése, gépesítése, az étkező helyiség felszerelése sokat korszerűsödött az utóbbi időben. Itt az önkiszolgáló rendszer megteremtését gátolja az a körülmény, hogy a konyha és az étkező helyiség külön van. Általános rossz tapasztalat, hogy Szeged város területén a nagyobb üzemi konyhák vezetői nem fordítanak elég gondot az önkiszolgálási étkeztetés bevezetésére. Pedig a Szegeden már működő önkiszolgáló rendszerű étterem nagyszabású megkezdésként, mert gyorsan, megfelelő körülmények között jutnak ebédjükhez.

A brigád vizsgálata alapján megfelelő intézkedéseket foganatosítsanak.

A Mars új térképe

A Szovjetunióban új térképet adtak ki a Marsról, amely felé most a »Mars-1« nevű szovjet bolygóközi átlomás repül. A térképen a régebben ismert részleteken kívül feltüntették a legutóbbi évek megfigyeléseinek eredményeit, köztük azt a titokzatos sötét foltot, amelyet az 1954. évi oppozíció idején a Mars északi féltekéjén észleltek.

GYORSPOSTA • GYORSPOSTA

GYORSPOSTA • GYORSPOSTA

Megszüntetik a pénztárnál a torlódást

A Kossuth Lajos sugárút és a Bocskai utca sarkán levő önkiszolgáló élelmiszerboltban a vevőkét figyelmen kívül hagyva a gyors árukiszállítás után a vevők hosszú sorban állnak a pénztárnál. Előfordul olyan eset délután 4 óra után, vagy szombaton a déli órákban, hogy a vásárlók, amikor megállítják a tumultus pénztárnál, ijedten távoznak. Meg-

jegyezni kívánom, nem a pénztárhoz társul a sorbanállás. A hiba ott van, hogy az eddigi két pénztár helyett csak egy működik, s az egy dolgozó nem győzi a forgalom ellátását. Mi arra lakók, nem akarunk más távolabbi üzletbe járni, viszont a szabad időnk nagy részét sem szeretnénk eltölteni az önkiszolgáló boltban.

Bán Józsefné,

Kossuth Lajos sugárút 25.

A Szegedi Élelmiszerkereskedelmi Vállalat igazgatója, Kuti Árpád, már tudott a pomaszról és ezzel kapcsolatban a következőket válaszolta:

—Több új üzletet létesítettünk és bizony a munkaerőkkel szűkebben voltunk. Mivel az említett önkiszolgálóboltban a nap legnagyobb részében kicsi volt a forgalom, az egyik pénztárost, másik üzletbe helyeztük. Egyes időszakokban azonban valóban tumultus keletkezett a pénztárnál, s ezt a bolt vezetői is jelezték. Természetesen figyelembe vettük a vásárlók jogos kívánságait, és ezért már most szombaton vagy két pénztárost biztosítottunk az üzletbe, vagy pedig ikerpénztárral oldjuk meg a forgalmasabb órákat. Ekkor a boltban dolgozó kartársak segítenek az elszámolásnál, a kifizetésnél, s így megszűnik a hosszú sorbanállás.

Csomagolt áru — és a vásárlók igénye

A napokban bementem a Kigyó utcai háztartási boltba. Egy kiló gipszet akartam vásárolni — bár elég lett volna kevesebb is —, s a legnagyobb csodálkozásra közölték velem, hogy csak három kilogrammot tudnak adni, mert így van csomagolva. Mivel nem kellett ennyi, elmentem a Bartók Béla téri üzletbe, ahol ugyanez volt a helyzet. Végül a Marx téri háztartási boltban kénytelen voltam megvenni a három kilogramm gipszet. Ebből felhasználtam körülbelül 70 dekagrammot, a többire nincs szükségem. Nem nagy összegről van szó, de ez az előrecsomagolás és meghatározott mennyiség nekem felesleges kiadást okozott. Mi lenne, ha a méteráru boltban is ezt a módszert vennék be? Több árut adnának el, növelnék a bevételt, azonban ez nem a vásárlók érdekében történik. Számos

vevő járt már így, és szeretnénk, ha ezen változtatnának.

Nagy Ferenc,
Kölcsey u. 11.

A panasszal kapcsolatosan a Szegedi Kiskereskedelmi Vállalattól Hödör István nyújtott tájékoztatást. Elmondotta, hogy a TÜZEP Főigazgatóság utasítására — s ezt a Belkereskedelmi Minisztérium is jóváhagyta — például gipszet, de más egyéb árut is csak csomagoltan lehet forgalomba hozni, és előírják a mennyiségét is: gipsznél legkevesebb kettő kilogramm. Az adatszolgáltatásnál előfordul, hogy nincs megfelelő méretű papírcsomagoló, és ezért legutóbb csak háromkilogrammos csomagolókat kaptak. Ez a vállalatnak, s az üzletnek eladónak is kellemeletlen, és különösen a vásárlóknak. A csomagokat tulajdonképpen nem bonthatják fel, mert ak-

KÖNYVESPOLC

EGRI VIKTOR:

KESERŰ ÉGBOLT

Egri Viktor, a szlovákiai magyar nyelvű irodalom ismert és jeles művelője négy évtizednyi írói munkásságának keresztmetszetét adja az olvasónak Keserű égbolt című novelláskötetében. A könyv kulturális egyezmény alapján jutott el országunk olvasóihoz. Nemcsak egy ember életét ölel fel, hanem tartalmában és mondanivalójában egy egész történelmi korszakot; írói hitvallás is egyben a négy évtized történelmi eseményeiről, sorsfordulóiról.

A Keserű égboltnak különleges »ízt« ad az a sajátossága, hogy az általános emberi keveredik benne tipikus szlovákiai elemekkel. Ez a kötet minden darabjára jellemző, s így hangulatilag is eredetivé teszi Egri Viktor könyvét a mi számunkra.

VÁRADI ZSUZSA:
AZ ÚJ HÁZ LAKÓI

Váradi Zsuzsa új könyve ugyancsak kulturális együtt-

működés eredményeként jutott el hozzánk: a Magyar Népköztársaság és a Román Népköztársaság közös nyelvi megállapodása keretében jelent meg. E kötet révén új íróegyesíttéssel ismerkedhetünk meg, olyanok, akik témáinak sajátos légkörébe teljesen beleéli magát. Az új ház új lakói című kötet novellákat tartalmaz, öt írást foglal magába. Ezekben az írók alakjait, hőseit érzelmi életükön keresztül közelíti meg, s ábrázolásában gazdagon tárja fel a cselekvés lelki, érzelmi, erkölcsi rugóit. Az egváni problémák így teljesen összekövődnek a társadalmi problémákkal, de egyszerűsége mind kölcsönösen hitelesítik is egymást.

A novellák egy része a múltat idézi, annak osztályviszonyait tárja fel művészi módon, más része pedig — s ez a többség — a mai élet, a mai emberek kérdéseire keres feleletet, a mai erkölcsöt tükrözi a személyes átélés szenvedélyével.